

Uchwała Nr 9/2017
Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu
z dnia 29 maja 2017 r.

w sprawie wytycznych w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów w Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu opartych na Polskiej Ramie Kwalifikacji.

Na podstawie art. 68 ust.1 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. 2016 r. poz.1842 z późn. zm.) uchwała się, co następuje:

§1

Senat Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu uchwała wytyczne w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów w PWSW w Przemyślu opartych na Polskiej Ramie Kwalifikacji będące załącznikiem do niniejszej uchwały.

§2

Traci moc Uchwała Nr 4/2012 Senatu Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie wytycznych dotyczących projektowania, realizacji i ewaluacji planów studiów i programów kształcenia Państwowej Wyższej Szkoły Wschodnioeuropejskiej w Przemyślu.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wytyczne w zakresie projektowania programów kształcenia dla studiów w Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyśle opartych na Polskiej Ramie Kwalifikacji

I. Założenia ogólne.

§1

1. Wytyczne określają podstawowe zasady dotyczące projektowania programów kształcenia dla studiów w PWSW, w tym studiów podyplomowych realizowanych w Państwowej Wyższej Szkole Wschodnioeuropejskiej w Przemyśle, zwanej dalej uczelnią.
2. Ilekroć w wytycznych jest mowa o :
 - 1) **programie kształcenia**- należy przez to rozumieć:
 - a) **opis przyjętych** przez senat uczelni spójnych **efektów kształcenia** dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia obejmujących wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąganym przez studentów w procesie kształcenia, uwzględniający charakterystyki drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego na poziomie 6 w przypadku studiów pierwszego stopnia i na poziomie 7 w przypadku studiów drugiego stopnia;
 - b) **program studiów**- zawiera opis procesu kształcenia, prowadzącego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia wraz z przypisanymi do poszczególnych modułów tego procesu punktami ECTS, **w tym plan studiów**;
 - c) gdzie **plan studiów** – jest dokumentem określającym szczegółową organizację studiów oraz sposób realizacji programu kształcenia ze szczególnym uwzględnieniem porządku modułów, w rozbiciu na poszczególne lata/semestry całego cyklu kształcenia;
 - 2) module kształcenia - należy przez to rozumieć : przedmiot, grupę przedmiotów, ale także praktykę zawodową, zajęcia terenowe, czy przygotowanie pracy dyplomowej;
 - 3) ustawie - należy przez to rozumieć ustawę „*Prawo o Szkolnictwie Wyższym*”.
3. Program studiów dla kierunku o profilu praktycznym obejmuje moduły zajęć powiązane z praktycznym przygotowaniem zawodowym, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia, służące zdobywaniu przez studenta umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych.
4. Program studiów dla kierunku o profilu ogólnoakademickim obejmuje moduły zajęć powiązane z badaniami naukowymi w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznych do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych.
5. Uchwała ma zastosowanie do kształcenia w PWSW opartego na Polskiej Ramie Kwalifikacji (PRK) określonej ustawą z dnia 22 grudnia 2015 r. o *Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji* (Dz.U.2016r. poz.64 i 1010) i rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji uzyskiwanych w ramach szkolnictwa wyższego po uzyskaniu kwalifikacji pełnej na poziomie 4 - poziomu 6-8

(Dz.U.2016r.poz.1594) .

6. Programy kształcenia projektowane są zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j.Dz.U.2016r. poz.1842 z późn. zm.) i rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dnia 26 września 2016 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów (Dz.U.2016r. Poz.1596).
7. Uchwała ma odpowiednie zastosowanie do kształcenia na studiach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela. W ramach kierunków studiów przygotowujących do zawodu nauczyciela wymagane jest spełnienie standardów kształcenia określonych w odpowiednim rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do zawodu nauczyciela wydanym na podstawie art.9c ustawy.
8. Uchwała ma odpowiednie zastosowanie dla kierunku studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera W ramach kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera opis zakładanych efektów kształcenia uwzględnia efekty kształcenia prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia, określonych w przepisach wydanych na podstawie art.7 ust.3 ustawy o *Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji*.
9. Prowadzenie studiów o profilu praktycznym z udziałem podmiotów gospodarczych wymaga sporządzenia umowy, która powinna zawierać sposób prowadzenia i organizacji danego kierunku studiów, w tym zasady udziału podmiotu gospodarczego w tworzeniu programu kształcenia, zasady finansowania studiów przez ten podmiot, sposób i zasady realizacji praktyk zawodowych, zasady realizacji pracy dyplomowej w zakładzie pracy.
10. **Program kształcenia** dla określonego kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia obejmuje **opis zakładanych efektów kształcenia** oraz **program studiów, w tym plan studiów**.

II. Wytyczne w zakresie projektowania programów kształcenia

§2

1. Programy kształcenia projektuje się dla całego cyklu kształcenia.
2. Program kształcenia, w tym program studiów i plan studiów dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia uchwała Senat PWSW, po zasięgnięciu opinii organu samorządu studenckiego. Program kształcenia dla studiów podyplomowych uchwała Senat PWSW.
3. Uruchomienie nowego kierunku studiów wymaga uzyskania uprawnienia do jego prowadzenia na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego wydanej po zasięgnięciu opinii Polskiej Komisji Akredytacyjnej.
4. Na studiach stacjonarnych co najmniej połowa punktów ECTS wymaganych programem kształcenia jest uzyskiwana za zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego i studentów (godziny kontaktowe).
5. Godziny kontaktowe, wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów oblicza się dla całego programu kształcenia.
6. W przypadku gdy Instytut PWSW prowadzi na danym kierunku, poziomie i profilu kształcenia studia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej proces kształcenia umożliwia uzyskanie takich samych efektów kształcenia dla każdej z tych form studiów.

§3

1. Program kształcenia powinien wskazywać:
 - 1) na związek ze strategią rozwoju oraz misją Uczelni;
 - 2) na ogólne cele kształcenia, przewidywane możliwości zatrudnienia i kontynuacji kształcenia przez absolwentów oraz uzasadnienie celowości prowadzenia studiów pod kątem zdobywania umiejętności na rynku pracy;
 - 3) sposób współdziałania przy jego projektowaniu z interesariuszami zewnętrznymi reprezentującymi otoczenie społeczno - gospodarcze i kulturowe.
2. Instytuty PWSW tworzą, prowadzą i przechowują dokumentację związaną z programem kształcenia dla określonego kierunku studiów/studiów podyplomowych zawierającą w szczególności:
 - 1) ogólny opis i charakterystykę studiów;
 - 2) opis zakładanych efektów kształcenia;
 - 3) program studiów;
 - 4) opis wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia;
 - 5) opis warunków prowadzenia studiów.

§4

1. **Ogólny opis i charakterystyka studiów** zawiera w szczególności:

- 1) nazwę kierunku studiów adekwatną do zakładanych efektów kształcenia;
- 2) określenie formy studiów;
- 3) określenie poziomu kształcenia i poziomu uzyskanej kwalifikacji PRK;
- 4) określenie profilu kształcenia;
- 5) przyporządkowanie kierunku studiów do właściwego obszaru/obszarów kształcenia;
- 6) wskazanie dziedzin nauki lub sztuki i dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia;
- 7) określenie ogólnych celów kształcenia oraz możliwości zatrudnienia i kontynuacji kształcenia;
- 8) wymagania wstępne (oczekiwane kompetencje kandydata)- zwłaszcza w przypadku studiów drugiego stopnia ;
- 9) określenie zasad rekrutacji;
- 10) wskazanie tytułu zawodowego uzyskiwanego przez absolwenta i uzyskanych uprawnień zawodowych oraz typowych miejsc pracy absolwentów;
- 11) informacja o przewidywanych praktykach /praktykach zawodowych;
- 12) wskazanie związku kierunku studiów z misją uczelni i strategią rozwoju;
- 13) analizę zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy .

§5

1. **Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia** spełnia następujące warunki :

- 1) jest wewnętrznie spójny;
- 2) jest wyrażony w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych;
- 3) uwzględnia uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o *Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji* (Dz. U. z 2016 r. poz. 64 i 1010) oraz charakterystyki drugiego stopnia określone w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy, w tym wybrane efekty kształcenia właściwe dla obszaru lub obszarów kształcenia, do których został

przyporządkowany kierunek studiów:

- a) dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji - w przypadku studiów pierwszego stopnia;
 - b) dla kwalifikacji na poziomie 7, Polskiej Ramy Kwalifikacji - w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich;
- 4) zawiera efekty kształcenia w zakresie znajomości języka obcego.
 - 5) uwzględnia pełny zakres efektów kształcenia dla studiów o profilu ogólnoakademickim lub praktycznym, prowadzących do uzyskania kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w części III załącznika do Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 26 września 2016 roku (Dz. U. z 2016r. poz.1594).
2. Opis zakładanych efektów kształcenia dla kierunku studiów przedstawia się w formie tabeli odniesień efektów kierunkowych do efektów kształcenia opisanych w charakterystykach drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji.

§6

1. **Program studiów** dla kierunku studiów, poziomu i profilu kształcenia określa:
 - 1) formę studiów;
 - 2) liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS koniecznych do uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia (tytułu zawodowego, świadectwa ukończenia studiów podyplomowych);
 - 3) moduły kształcenia - przedmioty, zajęcia lub grupy zajęć - wraz z przypisanymi do każdego modułu efektami kształcenia oraz treściami programowymi, formami i metodami kształcenia, zapewniającymi osiągnięcie tych efektów a także liczby punktów ECTS;
 - 4) sposoby weryfikacji i oceny osiągania przez studenta zakładanych efektów kształcenia;
 - 5) plan studiów (prowadzonych w formie stacjonarnej lub niestacjonarnej) uwzględniający moduły zajęć, o których mowa w pkt. 3, a w przypadku studiów prowadzonych w formie stacjonarnej - również zajęcia z wychowania fizycznego;
 - 6) zajęciom z wychowania fizycznego nie przypisuje się punktów ECTS;
 - 7) w programie studiów stacjonarnych pierwszego stopnia uwzględnia się zajęcia z wychowania fizycznego w wymiarze 60 godzin.;
 - 8) w planie studiów zaznacza się moduły zajęć obowiązkowych i podlegających wyborowi przez studenta;
 - 9) program określa łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów;
 - 10) liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć z obszarów nauk humanistycznych lub nauk społecznych, w szczególności w ramach zajęć z przedsiębiorczości oraz przygotowujących do wejścia na rynek pracy, zwłaszcza z zakresu ekonomii, zarządzania, prawa - nie mniejszą niż 5 punktów ECTS - w przypadku kierunków studiów przypisanych do obszarów innych niż odpowiednio nauki humanistyczne lub nauki społeczne;
 - 11) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych dla kierunku studiów o profilu praktycznym, a w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim - jeżeli program kształcenia na tych studiach przewiduje praktyki, oraz liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach tych praktyk;
 - 12) strukturę studiów (specjalności i specjalizacje).

2. W skład dokumentacji programu studiów wchodzi karta przedmiotów (sylabusy) poszczególnych modułów kształcenia. Opis każdego z modułów zawiera w szczególności:
 - 1) zakładane efekty kształcenia dla modułu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych;
 - 2) treści programowe oraz formy i metody kształcenia zapewniające osiągnięcie tych efektów ;
 - 3) opis sposobu weryfikacji oceny osiągania przez studenta zakładanych efektów kształcenia;
 - 4) liczbę punktów ECTS przyznawanych za zrealizowanie modułu zajęć oraz kalkulację nakładu pracy studenta ;
 - 5) liczbę punktów ECTS, którą student uzyskuje w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów;
 - 6) wykaz zalecanej literatury.

§7

1. Program studiów umożliwia studentowi wybór modułów zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, o której mowa w §6 ust. 1 pkt. 2 koniecznych do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia.
2. Program studiów dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż jednego obszaru kształcenia określa udział procentowy liczby punktów ECTS dla każdego z tych obszarów, w łącznej liczbie punktów ECTS koniecznych do uzyskania kwalifikacji odpowiadającej poziomowi kształcenia.

§8

1. Projektując program studiów należy wziąć pod uwagę następujące zasady przypisywania punktów ECTS:
 - 1) jeden punkt ECTS odpowiada efektom kształcenia, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25 – 30 godzin pracy, przy czym liczba godzin pracy studenta obejmuje godziny kontaktowe (zajęcia dydaktyczne z nauczycielem akademickim wynikające z planu studiów, a także konsultacje, egzaminy, zaliczenia w sesji i inne) oraz indywidualną pracę studenta, oszacowaną w kartach przedmiotu;
 - 2) punkty ECTS należy przypisać za:
 - a) zaliczenie każdego z modułów zajęć, w tym praktyk przewidzianych w programie studiów, przy czym liczba punktów ECTS nie zależy od uzyskanej oceny, a warunkiem przyznania punktów jest spełnienie przez studenta wymagań dotyczących uzyskania zakładanych efektów kształcenia potwierdzonym zaliczeniem zajęć lub praktyk;
 - b) przygotowanie i złożenie pracy dyplomowej;
 - 3) student otrzymuje taką liczbę punktów ECTS , jaka jest przypisana efektom kształcenia uzyskiwanym w wyniku realizacji odpowiednich zajęć i praktyk przewidzianych na danym kierunku studiów.
2. Liczba punktów ECTS przewidziana planem studiów jaką student powinien uzyskać w każdym semestrze wynosi co najmniej 30 punktów, przy czym liczba punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów licencjackich pierwszego stopnia powinna wynosić co najmniej 180 punktów, studiów inżynierskich pierwszego stopnia co najmniej 210 punktów, studiów drugiego stopnia co najmniej 90 punktów.

3. Program kształcenia powinien umożliwić uzyskanie przez słuchacza studiów podyplomowych co najmniej 30 punktów ECTS. Studia podyplomowe trwają nie krócej niż dwa semestry.

§9

Instytut PWSW projektując program kształcenia dla kierunku studiów o profilu praktycznym uwzględnia wymóg odbycia praktyk zawodowych łącznie w wymiarze co najmniej trzech miesięcy na każdym poziomie kształcenia.

§ 10

1. Instytut PWSW prowadzący kierunek kształcenia w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia prowadzi systematyczne działania mające na celu ocenę i doskonalenie programu kształcenia, w szczególności w kontekście potrzeb otoczenia społeczno- gospodarczego, w tym potrzeb rynku pracy.
2. Instytut PWSW prowadzący kierunek studiów wykorzystuje w programie kształcenia wnioski z analizy zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy oraz wnioski z analizy wyników monitorowania karier zawodowych absolwentów.
3. W dokumentacji związanej z prowadzeniem kierunku studiów Instytuty PWSW uwzględniają podstawowe informacje na temat struktury, systematyki i zakresu działań składających się na wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia.

§11

Opis warunków prowadzenia studiów zawiera w szczególności wykaz nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe dla kierunku, profilu i poziomu kształcenia.

§12

Szczegółowe zasady prowadzenia dokumentacji związanej z prowadzeniem kierunku studiów określa Rektor w formie zarządzenia.

III. Dokonywanie zmian w programach kształcenia.

§13

1. Instytut PWSW prowadzący kierunek studiów w celu doskonalenia programu kształcenia może dokonywać w nim zmian.
2. Instytut PWSW może w ramach posiadanego uprawnienia do prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu kształcenia, dokonywać zmian:
 - 1) zajęć, za które student może uzyskać łącznie do 50% punktów ECTS, określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o nadaniu tego uprawnienia ;
 - 2) łącznie do 30% ogólnej liczby zakładanych efektów kształcenia określonych przez senat uczelni aktualnych na dzień wydania przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego decyzji o nadaniu tego uprawnienia..
3. Instytut PWSW może dokonywać w programie kształcenia również zmian:
 - 1) w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe lub artystyczne, a także form i metod prowadzenia zajęć;
 - 2) koniecznych do:
 - a) usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną,

- b) dostosowania programu kształcenia do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.
- 4. Zmiany w programach kształcenia, o których mowa w:
 - 1) ust 1 i 2 - są wprowadzane z początkiem cyklu kształcenia;
 - 2) ust.3 – mogą być wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia.
- 5. Zmiany w programach kształcenia wprowadzane w trakcie cyklu kształcenia są ogłaszane co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.
- 6. Zmiany efektów kształcenia wymagają zatwierdzenia przez Senat PWSW.

§14

Zmiany w programach kształcenia dla studiów podyplomowych mogą być wprowadzane tylko z początkiem cyklu kształcenia.

IV. Przepisy przejściowe i końcowe.

§15

1. Programy kształcenia i zawarte w nich opisy efektów kształcenia, określone przez Senat dla kierunków studiów utworzonych przed dniem 1 października 2016 r., zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacji, określonymi w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. z 2012 r.,poz.1520) pozostają w mocy.
2. Do zmiany programów kształcenia i opisów efektów kształcenia o których mowa w ust 1, stosuje się przepisy obowiązujące w dniu dokonywania tej zmiany.